

9. Menedzhment yakosti na bazi kontseptsii TQM [Quality management based on TQM concept] Available at: pidruchniki.com›17810814/menedzhment... yakosti...tqm (accessed 25.10.2018).

УДК 332.1:330.322

СУЧАСНІ МЕТОДИКИ ОЦІНКИ РЕГІОНАЛЬНОЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЇХ РОЗВИТКУ

Лінтур І.В., Гарапко Я.В., Попович Н.В.

MODERN METHODS OF EVALUATION OF REGIONAL INVESTMENT ATTRACTION AND PERSPECTIVES FOR THEIR DEVELOPMENT

Lintur Inna, Garapko Yaroslav, Popovich Nikoletta

Стаття присвячена ряду методологічних аспектів, пов'язаних з оцінкою регіональної інвестиційної привабливості. Розглянуто поняття «регіональної інвестиційної привабливості», як широкої економічної категорії, що охоплює весь комплекс зовнішніх факторів, що впливають на ризик і прибутковість інвестиційних проектів в рамках їх реалізації в регіоні. Авторами представлено поетапний процес оцінки інвестиційної привабливості регіону. Зокрема, врахування при такій оцінці бюджетної політики, яка провадиться в окремій адміністративно-територіальній одиниці та стан банкрутства бізнесу, який формує дохідну частину бюджетів такої одиниці.

Ключові слова: *регіональна інвестиційна привабливість, регіональний інвестиційний клімат, бюджетна політика, банкрутство підприємств.*

The article is devoted to a number of methodological aspects related to the assessment of regional investment attractiveness. The concept of "regional investment attractiveness" as a broad economic category covering the entire complex of external factors influencing the risk and profitability of investment projects within the framework of their realization in the region is considered. The authors presents a step-by-step process of assessing the investment attractiveness of the region. In particular, taking into account such an assessment of the budget policy, which is carried out in a separate administrative unit and the state of bankruptcy of business, which forms the revenue part of the budgets of such unit.

The term "regional investment attractiveness" is often used in modern economic literature. However, a common definition for this economic category has not been proposed. According to the most widespread point of view, regional investment attractiveness is considered as a set of properties of the region that affect the inflow of investments. These properties are often referred to as factors of regional investment attractiveness. A broad definition of investment attractiveness, as a combination of factors that influence the intensity of the inflow of investments, can apply not only for the region but also for the industry or specific company.

Consequently, the desire for transparency and openness is the main trend in the formation of the country's investment rating. Primary data used to measure investment - attractiveness, investment climate and quality, as well as the methods used to integrate these data, become open.

An open and well-founded procedure for assessing investment attractiveness will increase confidence in investment rankings, ratings of regions and will allow investors to use valuation results in making investment decisions.

Key words: *regional investment attractiveness, regional investment climate, budget policy, bankruptcy of enterprises.*

Термін «регіональна інвестиційна привабливість» досить часто використовується в

сучасній економічній літературі. Тим не менше, не було запропоновано загальноприйняте визначення для цієї економічної категорії. Згідно найбільш поширеної точки зору, регіональна інвестиційна привабливість розглядається як сукупність властивостей області, які впливають на приплив інвестицій. Ці властивості часто називають факторами регіональної інвестиційної привабливості. Широке визначення інвестиційної привабливості, як поєднання чинників, які впливають на інтенсивність припливу інвестицій, може застосовуватися не тільки для регіону, а й для галузі або конкретної компанії. Отже, метою даного дослідження є аналіз сучасних методик оцінки регіональної інвестиційної привабливості та перспективи їх розвитку.

У статті проаналізовано етапи оцінки регіональної інвестиційної привабливості, які в подальших дослідженнях стануть основою для оцінки рівня аплікативності методик оцінки рівня регіональної інвестиційної привабливості на основі зарубіжного досвіду.

Головна відмінна риса концепції регіональної інвестиційної привабливості полягає в тому, що безліч факторів, що розглядаються, не обмежуються фінансово-економічними, а й включають в себе політичні, соціальні, інституційні, правові та інші аспекти. Деякі дослідники вказують наступне: інвестиційна привабливість не просто набір факторів, але здатність регіону залучати інвестиційні потоки, з використанням комбінації чинників [1]. Це уточнення підкреслює енергійний характер діяльності адміністрації області та бізнес-спільноти, щоб повернути інвестиції шляхом створення сприятливого інвестиційного клімату та забезпечення потенційних інвесторів відповідною інформацією.

Предметом обговорення в сучасній економічній літературі є співвідношення концепції регіональної інвестиційної привабливості та регіонального інвестиційного клімату. Деякі автори розглядають інвестиційну привабливість і інвестиційний клімат в якості синонімів [2], або розглядають інвестиційну привабливість як характеристику інвестиційного клімату [3]. Існує також принципово інша точка зору, яка передбачає, що інвестиційний клімат визначає інвестиційну привабливість [4].

Чітко розуміння взаємозв'язку між територіальним інвестиційним кліматом та інвестиційною привабливістю було створено в світовій практиці. У публікаціях Організації економічного співробітництва і розвитку визначено інвестиційний клімат, як «інституційне, політичне та регуляторне середовище, в якому діє підприємство [5]».

Крім нормативних та інституційних аспектів, інвестиційний клімат включає в себе макроекономічні та інфраструктурні чинники, а також стан фінансового ринку праці. Всі ці фактори мають одну спільну рису: вони можуть змінюватися під впливом державної політики - це підкреслюється в іншому визначенні інвестиційного клімату як «комплексу заходів, щоб зменшити політичні та економічні інвестиційні ризики[6]». Що стосується таких факторів, як природні ресурси регіону і географічне положення, вони не можуть бути змінені реформою, тому розглядаються в якості основних (рамкових) передумов [7], які розглядаються окремо від інвестиційного клімату.

Іншим аспектом регіональної інвестиційної привабливості, який не входить в поняття інвестиційного клімату, є наявність рентабельних і конкурентоспроможних інвестиційних об'єктів, а саме: ділові підприємства привабливі для інвестицій.

Таким чином, інвестиційна привабливість регіону формується з основних умов, інвестиційного клімату та інвестиційної привабливості підприємств регіону, розташованих на його території (див. рис. 1).

Регіональна інвестиційна привабливість включає в себе весь набір «вигоди для інвестора, які пов'язані з територією» [8], і, таким чином, це надзвичайно широке поняття набуває найбільшого інтересу з точки зору комплексної оцінки регіону, як потенційного місця для інвестиційних проектів.

Рис. 1. Складові формування регіональної інвестиційної привабливості

Оцінка інвестиційної привабливості регіону є важливим інструментом у вивченні, прогнозуванні і контролі інвестиційних потоків. У даному дослідженні, інвестиційна діяльність розглядається як кількісно вимірюваний показник притоку інвестицій в регіон. Інвестиційна привабливість, в свою чергу, розглядається як сукупність ознак, факторів і умов, що впливають на інтенсивність припливу інвестицій.

Отже, інвестиційна діяльність може розглядатися як показник того, що знаходиться в прямій залежності на рівні інвестиційної привабливості [9]. Проте, в той час як методи вимірювання інвестиційних заходів досить очевидні (наприклад, інвестиції в основний капітал в регіоні або прямі іноземні інвестиції в регіоні), оцінка інвестиційної привабливості регіону є забирає досить багато часу і є багатоступінчастим процесом.

У найзагальнішому вигляді, процес оцінки регіональної інвестиційної привабливості може бути представлено у вигляді послідовності з шести взаємопов'язаних етапів:

- 1) інформація про мету дослідження;
- 2) створення списку чинників інвестиційної привабливості;
- 3) вибір значень змінних для кожного з обраних факторів;
- 4) визначення ваги окремих факторів і значень змінних в остаточній оцінці (остаточний інтегральний показник рівня інвестиційної привабливості);
- 5) збір даних, за значенням кожної змінної для кожного регіону, під вивчення;
- 6) розрахунок кінцевого інтегрального показника інвестиційної привабливості для кожного регіону в рамках обговорення, рейтинг.

Отже, прагнення до прозорості і відкритості є основною тенденцією в області формування інвестиційного рейтингу країни. Первинні дані, які використовуються для оцінки інвестицій - привабливість, інвестиційний клімат та якість, бюджетна політика, рівень банкрутства, а також методи, які використовуються для об'єднання цих даних, стають відкритими.

В таких умовах користувачі отримують можливість оцінити точність проведеної оцінки незалежно один від одного і сформулювати думку про потенціал цього підходу. Досить імовірно, що такий підхід буде широко практично застосовано у вивченні регіональної інвестиційної привабливості. Відкрита і обґрунтована процедура для оцінки інвестиційної привабливості підвищить впевненість в інвестиційних рейтингах, рейтингах регіонів і дозволить інвесторам використовувати результати оцінки в прийнятті інвестиційних рішень.

Список використаних джерел

1. Грибіненко О.М. Економічний розвиток України в умовах покращання інвестиційного клімату / О.М. Грибіненко // Економічний простір. - 2017.-№ 117.- С. 75-86.
2. Кузьменко О.В. Інвестиційний клімат та інвестиційна привабливість регіонів України / О.В. Кузьменко // Економічний нобелівський вісник. - 2015.- № 1 (8).- С. 46-53.

3. Крихівська Н.О. Інвестиційна привабливість України: основні проблеми та шляхи їх вирішення / Н.О. Крихівська, Чернишова Г.М. // Економіка та суспільство. - 2017.-№9.- С.260-264.
4. Кошельок Г.В. Система факторів, які впливають на оцінку інвестиційної привабливості підприємств харчової промисловості / Г.В. Кошельок // Вісник соціально-економічних досліджень. -2009. -№36.- С.97-103.
5. Guidance for recipient country investment policies relating to national security. Recommendation adopted by the OECD Council on 25 May 2009. - [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.oecd.org/investment/investment-policy/43384486.pdf>
6. Греськів І.Р. Характеристика інвестиційних ризиків та особливості процесу управління ними / І.Р. Греськів, Стасюк Н. Р., Дорош О. І. // Ефективна економіка. – 2015.- №5.
7. Мартиненко В.Ф. Державне управління інвестиційним процесом в Україні : Монографія . - К.: Вид-во НАДУ , 2005. – С. 214-221.
8. Драган І.В. Формування системи державного гарантування іноземних інвестицій в Україні / І.В. Драган // Ефективна економіка. – 2009.-№3.
9. Методичні підходи щодо визначення інвестиційної привабливості галузей України / Т.С. Овчаренко, А.А. Степанова // Молодий вчений. - 2017.-№5(45).- С.684-688.

References

1. Gribinenko O.M. Ekonomichniy rozvitok Ukrayini v umovah pokraschannya Investitsiyного klimatu / O.M. Gribinenko // Ekonomichniy prostir. - 2017.-# 117.- S. 75-86.
2. Kuzmenko O.V. Investitsiyний klimat ta Investitsiyна privablivist regioniv Ukrayini / O.V. Kuzmenko // Ekonomichniy nobelivskiy visnik. - 2015.- # 1 (8).- S. 46-53.
3. Krihivska N.O. Investitsiyна privablivist Ukrayini: osnovni problemi ta shlyahi yih virishennya / N.O. Krihivska, Chernishova G.M. // Ekonomika ta suspilstvo. - 2017.-#9.-S.260-264.
4. Koshelok G.V. Sistema faktoriv, yaki vplivayut na otsinku investitsiynoyi privablivosti pidpriemstv harchovoyi promislovosti / G.V. Koshelok // Visnik sotsialno-ekonomichnih doslidzhen. -2009. -#36.- S.97-103.
5. Guidance for recipient country investment policies relating to national security. Recommendation adopted by the OECD Council on 25 May 2009. - [Elektronniy resurs]. Rezhim dostupu: <http://www.oecd.org/investment/investment-policy/43384486.pdf>
6. Greskiv I.R. Harakteristika investitsiynih rizikiv ta osoblivosti protsesu upravlinnya nimi / I.R. Greskiv, Stasyuk N. R., Dorosh O. I. // Efektivna ekonomika. – 2015.-#5.
7. Martinenko V.F. Derzhavne upravlinnya investitsiynim protsesom v Ukrayini: Monografiya . - К.: Vid-vo NADU , 2005. – S. 214-221.
8. Dragan I.V. Formuvannya sistemi derzhavnogo garantuvannya inozemnih investitsiy v Ukrayini / I.V. Dragan // Efektivna ekonomika. – 2009.-#3.
9. Metodichni pidhodi schodo viznachennya investitsiynoyi privablivosti galuzey Ukrayini / T.S. Ovcharenko, A.A. Stepanova // Molodiy vcheniy. - 2017.-#5(45).- S.684-688.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>